

Baptistengemeente Dordrecht

Lang leve je ouders

Ex. 20:12

¹²Toon eerbied voor uw vader en uw moeder. Dan wordt u gezegend met een lang leven in het land dat de HEER, uw God, u geven zal.

Ef. 6: 1-4

¹Kinderen, wees gehoorzaam aan je ouders uit ontzag voor de Heer, want zo hoort het. ²Toon eerbied voor uw vader en moeder, 'dat is het eerste gebod waaraan een belofte verbonden is: ³'Dan zal het u goed gaan en zult u lang leven op aarde.' ⁴Vaders, maak uw kinderen niet verbitterd, maar vorm en vermaan hen bij het opvoeden zoals de Heer dat wil.

Jezus en het vijfde gebod

In het leven van Jezus zien we hoe hij met zijn ouders omging. Aan de ene kant zien we zijn zorg voor zijn ouders. En zijn gehoorzaamheid. Als Jezus in de tempel achterblijft en zijn ouders ongerust zijn, dan staat er in Luc. 2:51 dat hij met hen terugkeert en hen voortaan *gehoorzaam* was (*onderdanig* zegt de oude vertaling). Jezus zorg strekt zich uit tot na zijn

dood. Aan het kruis geeft hij Johannes de opdracht om voor Maria te zorgen (Joh. 19:26). Tegelijk zien we in de prediking van Jezus ook een andere kant. Als je geroepen wordt door God, dan laat je alle oude structuren achter je en richt je je op de weg die God je wijst. Laat je afkomst niet je toekomst bepalen. In Luc. 14:26 zegt Jezus zelfs: *Wie mij volgt, maar niet breekt*

In de bijbel

Eer uw vader en uw moeder. Het zijn woorden waar generaties lang mensen mee zijn opgevoed. Worden ook die soms de wenkbrauwen wat doen fronsen. Wat betekenen die woorden en waarom zijn ze gegeven? Centraal in het vijfde gebod staat het woordje *eren*. In het Hebreeuws betekende dat *zwaar zijn, gewicht hebben*. Soms ging dat letterlijk over het gewicht in goud. Of bij Jozua ging het figuurlijk om een gewichtige delegatie. Als het gaat om de relatie tussen ouders en kinderen dan is dit gebod de oproep om elkaar niet links te laten liggen maar om zorg te dragen voor elkaar. Aan de

ene kant zat daar een praktische gedachte achter. Israël was als collectief bevrijd uit Egypte. Niet als losse enkelingen. Heel het volk was op elkaar aangewezen. En ouders en kinderen waren zo ook op elkaar aangewezen. Je zorgde voor elkaar. Tegelijk zat er ook een geloofskant aan het gebod. Ouders vertegenwoordigden God bij hun kinderen. Zij lieten hen zien wie God was. Dat gaf een verantwoordelijkheid aan ouders, namelijk om werkelijk goede vertegenwoordigers te zijn. Het was ook de opdracht aan kinderen om respectvol met ouders om te gaan.

Ideaal en praktijk

Ouders waren door God gegeven. In de praktijk gaf het vijfde gebod wel een stuk spanning. Heel de bijbel door vinden we verhalen hoe ouders en kinderen samen een weg moeten zoeken. Je kunt denken aan Eli en zijn zonen. Of aan David die in conflict komt met zijn kinderen. Er zijn ook hele mooie verhalen. Ruth en Naomi en noem maar op. Naast de opdracht aan kinderen om hun ouders te eren zie je in de bijbel vanaf het begin ook nog een andere opdracht. Als een man of vrouw

ouder wordt, zal hij/zij uitvliegen en een eigen leven gaan leiden. Letterlijk staat er in Gen. 2:24 *Zo komt het dat een man zich losmaakt van zijn vader en moeder en zich hecht aan zijn vrouw...* Die woorden geven een kader aan dat vijfde gebod. Er is een band tussen ouders en kinderen, maar tegelijk is er ook vrijheid. Het vijfde gebod is niet bedoeld om kinderen levenslang te onderdrukken. Al de tien geboden cirkelen om vrijheid en verantwoordelijkheid, die twee kunnen niet zonder elkaar.

met zijn vader en moeder en vrouw en kinderen en broers en zusters, ja met zijn eigen leven, kan mijn leerling niet zijn. En in zijn eigen leven laat Jezus zien wat dat betekent. Als Maria buiten staat en dringend vraagt hem te spreken wijst hij dat af. *Wie is mijn moeder en wie zijn mijn broers? Mijn leerlingen zijn mijn moeder en mijn broers* (Matt. 12: 46-50).

Opdracht ouders

Waarom staat er in dit gebod niets over ouders, vroeg een dochter aan haar vader, die rabbijn was. Daarop antwoordde haar vader: *Maar dat is volkomen logisch. Het gebod gaat er van uit dat de ouders voor hun kinderen zorgen. Dat is het uitgangspunt van deze woorden.* Het vijfde gebod geeft een rol aan kinderen, maar ook aan ouders. Je ziet die twee kanten telkens terugkomen in het nieuwe testament. In Ef. 6 wordt eerst kinderen opgeroepen om hun ouders gehoorzaam te zijn. Vervolgens staat er: *vaders verbitter je kinderen niet.* Tussen haakjes, de rabbijnen geven aan dat in het vijfde gebod man en vrouw door God gelijk worden aangesproken, beide zijn gelijkwaardig. In de Ko-

lossenzenbrief schrijft Paulus in wat andere bewoordingen Ef. 6:4. *Vaders vit niet op uw kinderen, want dat maakt ze moedeloos* (Koll. 3:21). Het zal duidelijk zijn dat geen ouder volmaakt is. Als ouder doe je je best, maar je maakt ook fouten. De vraag is echter telkens weer: Wat wil ik mijn kinderen meegeven? Wat is daar voor nodig? Soms is veel geduld en liefde nodig bij het opvoeden. Iemand zei ooit eens: de verloren zoon besepte pas hoeveel zijn vader van hem hield toen hij bij zijn terugkeer zag dat het haar van zijn vader grijs was geworden.

**WAAROM
DOEN OUDERS
ALSOF ZE NOOIT
KIND ZIJN GEWEEST**

Loesje

Men haat veelal die karaktertrekken in zijn ouders, die men juist geërfd heeft.
(F. Hellers)

Het is erg moeilijk voor onze ouders om te zien dat wij een wereld intrekken waar zij geen voorstelling van hebben.
(Alice Walker)

Ouders, die niets van hun kinderen leren, kunnen hun kinderen niet onderwijzen en opvoeden.
(Salomon Baer)

Wat we als kinderen zijn vergeten, is dat onze ouders ook kinderen zijn.
(Edna O'Brien)

Ik denk niet dat één ouder een kind kan opvoeden. Ik denk niet dat twee ouders een kind kunnen opvoeden. Je hebt echt het hele dorp nodig.
(Toni Morrison)

Opdracht kinderen

Kun je je ouders waarderen? Lewis Smedes heeft heel scherp gezegd: *Liefhebben is een natuurlijke impuls, eren is een morele keuze.* In gesprek met mensen komt heel vaak spanning of moeite met ouders terug. Aan de ene kant kan er veel waardering voor ouders zijn. *Ze zijn altijd doorgegaan. Ze hebben van niets iets gemaakt. Ze hebben mij het geloof bijgebracht.* Dat is een grote rijkdom. Tegelijk is er bij veel mensen ook een stuk verdriet. Als ouders je niet begrepen hebben. Of wanneer ouders afwezig waren. Voorbeelden zijn daarvan te over. *Goede vaders bestaan niet*, riep Sartre verbitterd uit. Soms kunnen jaren later je ou-

ders je in je hoofd nog achtervolgen met idealen waar je aan moet voldoen. Voor iedereen zal het omgaan met ouders anders zijn. Een gezonde invulling van het vijfde gebod begint met de ontdekking dat God je heeft gemaakt zoals je bent. Je mag zijn zoals Hij het bedoeld heeft. Als je vrij bent in de Heer kun je ook op een goede wijze met ouders omgaan. Misschien kun je je op een gegeven moment zelfs ook in hun keuzes inleven. Stel je voor dat jij in hun schoenen had gestaan... Lang leve je ouders. Op aarde bestaan geen volmaakte mensen, maar we zoeken er samen wel naar.

tien geboden

- 1 Laat in alles zien dat ik je enige God ben
- 2 Creëer geen nep goden
- 3 Misbruik mijn naam niet
- 4 Ontvang de rustdag als mijn geschenk
- 5 Heb respect voor je ouders
- 6 Vermoed niemand in woorden of daden
- 7 Pleeg geen overspel
- 8 Eigen je niets toe dat van een ander is
- 9 Laten je woorden echt zijn
- 10 Begeer niet iets dat een ander heeft

verdieping

Parallel met de dieren
Dtr. 22: 6-7

Parallel met de overheid
Rom. 13: 1-7

vragen

- 1 Wat roepen de woorden *eer uw vader en uw moeder* bij je op? Weet je een andere vertaling? Welke van de gegeven citaten spreekt je aan?
- 2 Ken je voorbeelden uit bijbel van ouders en kinderen die je intrigeren? Vormen zij een positief of negatief voorbeeld?
- 3 Hoe moet je de woorden van Jezus uit Luc. 14:26 uitleggen? Vind je het een harde uitspraak? Zit er een laag onder?
- 4 Hoe kijk je terug op je eigen opvoeding? Voor welke dingen van je ouders ben je dankbaar? Is je relatie met je ouders in de loop der jaren veranderd? Heb je een beter contact met je vader of met je moeder?
- 5 Wat vind je het belangrijkste om door te geven bij de opvoeding van kinderen? Hoe ga je om met *loslaten* en *vasthouden*?